

Paul Mackay

POLOŽENÍ ZÁKLADNÍHO KAMENE

Pátek, 27. dubna 2001

V těchto dnech se chceme zabývat myšlenkou účasti na osudu světa. Vycházet přitom budeme z průpovědi Základního kamene. Není to základní kámen nějaké budovy, ale Anthroposofické společnosti. Dnes večer se tedy chceme zabývat položením základního kamene Anthroposofické společnosti, můžeme se však ptát, jaký základ byl vlastně položen. Základní kámen je něco, na čem lze stavět. Co to znamená? Anthroposofická společnost je společností, která chce něco společně vytvořit. Tak jako dům je prostorem, ve kterém se může něco odehrávat, tak i tato Společnost chce, aby v její budově něco přebývalo.

K založení Anthroposofické společnosti došlo 25. prosince 1923 na tzv. Vánočním sněmu. Nejprve bychom se však zabývali tím, co tomu předcházelo. Mohli bychom začít od Adama a Evy, začneme však jen několik kroků v historii. Většina z vás asi ví, že Rudolf Steiner postavil první Goetheanum, na kterém pracovalo mnoho lidí z různých koutů světa. Na tomto místě se utvářelo něco, co se mohlo stát domem Slova. Toto první Goetheanum však od základů vyhořelo o silvestrovské noci v roce 1922. Pro Rudolfa Steinera to byla veliká rána. Můžeme se od něj učit, jak s touto ranou

&

zacházet. Rudolf Steiner si spolu s nejbližšími přáteli kladl otázku, co tato událost znamená: Odpůrčí mocnosti chtějí zabránit vstupu anthroposofie do pozemského světa. Jak tedy dosáhnout toho, aby anthroposofie mohla vstoupit do světa?

Probíhá rok 1923, který byl osudovým rokem pro Rudolfa Steinera, pro anthroposofii, pro Anthroposofickou společnost. Rudolf Steiner se pokouší vysvětlit, co znamená vytvořit anthroposofickou společnost. Připravuje své přátele na to, aby mohlo dojít k položení základního kamene. Nepoukazuje na nic zevního, ale na to, co je niterné, co se odehrává v duších lidí.

V duši člověka se odehrává drama o třech dějstvích:

1. Člověk se ptá sám sebe, jak chce naložit se svým životem. Jsem přesvědčen, že každý moderní člověk dostává tento morální impuls a od té chvíle se stává novým člověkem.
2. Vnitřní upřímnost nám poví: Chci-li jinak stát ve svém životě, musím se změnit, musím pracovat sám na sobě. To je možné, když se začneme orientovat k duchu, když si začneme klást otázku po smyslu. To vede k vnitřní proměně, k proměně duševních sil člověka, jejich vzájemného vztahu. Člověk se pak jinak dívá na lidi kolem a má možnost zaujmout jiný postoj ke světu.
3. Když ale s touto prací začneme a neseme v sobě určité ideály, zpozorujeme propast mezi těmito ideály a jejich nepřítomností ve světě. Rudolf Steiner říká, že tuto propast musíme prožít a musíme ji vydržet. Když to dokážeme a tuto bolest překonáme, začneme vnímat to, co se projevuje prostřednictvím du

cha času. Dnešní člověk může natolik připravit svůj vnitřní svět, že se v něm může projevit duch doby. Osud současné doby se tak může stát osudem člověka.

Lidé, kteří projdou naznačeným vnitřním dramatem, sestávajícím ze tří dějství (morální impuls, práce na sobě, spojení s duchem doby), mohou tvořit anthro- posofickou společnost.

Takový je tedy průběh roku 1923. Rudolf Steiner se snaží vést ostatní, aby anthroposofii vnímali jako bytost, a ne jako světonázor. V létě odjíždí do Anglie, kde říká: „Nejraději bych dal anthroposofii každých osm dní nové jméno, aby lidé nezkostnatěli.“ Anthroposofické hnutí by mělo spojoval lidi bez jakýchkoli dogmatických představ.

Jako lidstvo jsme se nesmírně diferencovali. V tomto procesu diferenciacie jsme nevědomě překročili práh. Pokud ale člověk překročí práh nevědomě, jeho duševní síly se oddělí od sebe navzájem, nejsou jednotné. To vede k chaosu ve společnosti. O tom hovoří Rudolf Steiner po skončení první světové války. Je to doba, kdy se snaží uvést v život sociální trojčlennost. Vánoční sněm se konal v roce 1923, tedy v době, kdy už lidstvo překročilo práh a bylo nutné, aby si to dodatečně uvědomilo. Bylo třeba usilovat o vědomé spojení s duchovním světem prostřednictvím lidského Já. To bylo úkolem Vánočního sněmu. Do lůna Vánočního sněmu byla vložena první třída Svobodné vysoké školy duchovní vědy, nazývané též Školou ducha doby Michaela. Jako škola ducha doby je spojena s požadavkem doby, s vědomým přestoupením lidstva přes práh. Nositelkou této školy se stala Anthroposofická společnost

(

nost. Jejím sídlem tak není budova, ale společenství lidí, kteří jí chtějí být oporou. Této společnosti se dostalo Základního kamene, v němž je obsaženo to, co může lidi vzájemně spojovat. Podívejme se nyní blíže na průpověď Základního kamene.

K Základnímu kameni existuje několik vynikajících prací, například od Sergeje Prokofjeva, F. W. Zeylmanse van Emmichoven a dalších. Dnes večer bychom se věnovali rytmům Základního kamene.

V úterý 25. prosince 1923 uvádí Rudolf Steiner trojí oslovení lidské duše. Je to popud, aby člověk poznal sám sebe podle těla, duše a ducha:

*Lidská duše!
Žiješ v údech,
jež tě nesou světem prostoru
v moře duchového jsoucná...*

Tím je vyjádřena světová láska.

*Lidská duše!
Žiješ v tepu srdce a plic,
jenž tě vede rytmem času
k citění vlastní duševní bytosti...*

Tím jsou vyjádřeny velké kosmické imaginace. Co znamenají, jak k nám promlouvají? Zjevuje se nám tím nejen světová láska, ale je to i obrazem toho, co k nám chce prostřednictvím vesmíru promlouvat. Je to poselství, které chce, abychom mu porozuměli.

*Žiješ v klidně spočívající hlavě,
jež ti ze světelných sfér věčnosti
odkrývá světové myšlenky...*

Co to jsou „světové myšlenky“? Jsme dnes ve vývoji již tak daleko, že smíme spolu-myslet světové myšlenky ve světě bohů. Potom jsme spolutvůrci vesmíru společně s bohy. Každý může být ve svém Já osloven třikrát, a takto procitnout k lidství, k bytí.

Středa, 26. prosince 1923: Středa je ovládána Merkur-rem. Mystériem na Golgotě započala nová etapa ve vývoji světa; od té doby už naše Země nemá charakter marsický, ale merkurský. Proto je středa tak důležitá. Je důležité, co v ní začínáme.

Rudolf Steiner píše na tabuli:

*ducha rozpomínání
ducha uvědomování
ducha zření*

lim byl naznačen zvláštní rytmus:

1. rozpomínání se na to, že naše Já vždy sídlilo v jást- ví Božím, v Já vesmíru,
2. uvědomování si toho, že naše Já je součástí jáství všehomíra,
3. zření ducha, které dává duši světlo k svobodné činnosti vůle.

To jsou tři principy světové evoluce, kterými může

.....*

být člověk osloven. Když procitneme tím, co je v úvodní části jednotlivých slok průpovědi Základního kamene, uvidíme v další části, jaké to bude mít důsledky:

- a) život k nám začne pravdivě promlouvat,
- b) můžeme cítit, že naše Já se spojuje s jástvím všeho- míra - naše cítění se stává lidštějši, opravdovějši,
- c) je nám darováno světlo k svobodné činnosti vůle, dostáváme se do světa myšlení, kde myšlenky se stávají realitou.

Život k nám pak začne mluvit jasnou řečí - to je už rytmus čtvrtka.

K pátku, sobotě a neděli se potom vztahuje:

hledej ducha rozpomínáním
(*cvič se v rozpomínání na ducha*)

hledej ducha uvědomováním
(*cvič se v uvědomování si ducha*)

hledej ducha zřením
(*cvič se ve zření ducha*)

To jsou rytmy těchto tří dnů. Ve středu uvedl Rudolf Steiner tato spojení bez slovesa - je to pak realita, která je přítomná. Spojím-li tyto výzvy se slovesem, tj. akti- vuji-li je, pak přestoupím práh.

Všechny tři sloky průpovědi Základního kamene mají dvojistou stavbu:

1. oslovení lidské duše (tzv. mikrokosmická),
2. část začínající slovem „Neboť“ (tzv. makrokosmická).

V pátek k tomu přistupuje Božská trojice; tak vzniká možnost navázat vztah mezi mikrokosmem a makrokosmem.

V sobotu činíme krok přes práh a dostáváme se do vyššího světa tří hierarchií. Můžeme si tedy vybudovat vztah k činnosti těchto tří hierarchií.

1. hierarchie - duchové sil - působí z výšin, ale ozvěnou je činnost zdola,
2. hierarchie - duchové světla - na východě rozohňována a na západě utvářena,
3. hierarchie - duchové duši, tj. ti, kteří jsou duševně s námi spřízněni a mohou vyprosit, co se ve výsostech odehrává.

V neděli se opět objevuje pokyn „hledej“ („cvič se“). Poprvé je v průpovědi Základního kamene uváděna na tabuli čtvrtá sloka, a to hned její závěr:

*ať dobrým se stává,
čemu základ
chceme dát ze srdcí,
co vést
chceme z hlav
ve smyslu poznaných duchových cílů.*

Světlo, které se ve 4. sloce vícekrát opakuje, koresponduje s Já - v němčině Licht (světlo) a leh (Já). V tom světle je nová kvalita. Působením nového Já v lidské duši může mezi lidmi vznikat něco nového. Závěr 4. sloky

.....,
je jediné místo, kde se objevuje slovo „my“. Důležité však je, že to je nové „my“, které je prozářeno silami nového Já.

V neděli Rudolf Steiner na tabuli napsal kromě části 4. sloky „ať dobrým se stává ...“ opět výzvu „hledej“:

*hledej ducha rozpomínáním hledej ducha uvědomováním
hledej ducha zřením*

ať dobrým se stává,

čemu základ

chceme dát ze srdcí,

co vést

chceme z hlav

ve smyslu poznáných duchových cílů,

Ono „my“ je tím pozvednuto na vyšší úroveň. Zatímco v pátek vzniká vztah ke Svaté trojici, v sobotu ke třem hierarchiím, v neděli vzniká vztah k novému „my“ jako k 10. hierarchii.

V pondělí 31. prosince 1923 se pak objevuje 6. rytmus - Rudolf Steiner opakuje začátek prvních tří slok, přidává čtvrtou sloku a na tabuli píše:

Božské světlo,

Kriste-slunce,

To slyší elementární duchové

východu, západu, severu, jihu:

i lidé nechť slyší!

Tedy světlo, které začíná působit v lidských duších. Objevuje se zde výzva: nechť to světlo působí v lidských duších. Toto světlo je určeno nejen pro člověka, ale i pro

Zemi.

V úterý 1. ledna 1924 píše Rudolf Steiner na tabuli 7. rytmus:

Žiješ v údech.

*Neboť vládne a působí ve výsostech Otcovský duch,
aby v hlubinách světa vytvářel jsoucnost.*

Žiješ v tepu srdce a plJW

*Neboť vládne a působí v okruhu vůle Kristova,
aby v světových rytmech vlévala do duší milost.*

Žiješ v klidně spočívající hlavě

*Neboť vládnu a působí světové myšlenky Ducha,
aby z bytosti světů svátými prosbami přivolávaly světlo.*

Duše je obrazem makrokosmu kolem nás.

Tak byl v průběhu Vánočního sněmu 1923 Základní kámen den za dnem postupně předáván posluchačům. Rudolf Steiner tak dal možnost vzniku nových vztahů mezi lidmi. Lidé s tím postupně pracovali, a tak vznikla možnost nových karmických vztahů. Na Základní kámen je třeba se dívat jako na nový přelom věků.

§

„Na prelomu věků" („V kroužícím běhu věků") - tento výraz je užit Rudolfem Steinerem i pro dobu mystéria Golgoty. Stejný pojem „přelomu věků" byl Steinerem použit jak pro mystérium na Golgotě, tak pro Vánoční sněm. Tím Rudolf Steiner poukázal na propojení těchto dob. To znamená, že nyní si můžeme zpětně uvědomit i mystérium Golgoty, a tím získat účast na osudu světa. To je skutečnost, která souvisí se Základním kamenem i s tímto naším setkáním.